

PREZENTACJA

wyników badania ewaluacyjnego

pn. „Ocena skuteczności i trwałości wsparcia skierowanego na rozwój przedsiębiorczości w projektach realizowanych w ramach PO KL na terenie województwa lubelskiego”

Wykonawca

Europejskie Centrum Doradztwa Finansowego
Badania i Szkolenia Ewa Joachimczak

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Lubelskie

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Celem głównym badania była ocena skuteczności i trwałości wsparcia skierowanego na rozwój przedsiębiorczości w projektach realizowanych w ramach PO KL na terenie województwa lubelskiego.

Cele szczegółowe:

- ocena jakości udzielonego wsparcia oraz jego wpływu na konkurencyjność, pozycję na rynku i okres funkcjonowania nowo powstałych podmiotów gospodarczych,
- ocena i porównanie wsparcia w zakresie zakładania działalności gospodarczej w odniesieniu do projektów, w tym określenie potrzeb osób prowadzących firmy,
- ocena szans i możliwości na utrzymanie osiągniętych, pozytywnych efektów zrealizowanych działań w ramach projektów po zakończeniu finansowania w dłuższym okresie czasu,
- określenie dodatkowych efektów projektów ukierunkowanych na rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia oraz wpływ założonych działalności gospodarczych na zmiany na regionalnym rynku,

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Cele szczegółowe (cd.):

- ocena skuteczności udzielonego wsparcia, w kontekście zbadania liczby obecnie działających aktywnie na rynku podmiotów gospodarczych/spółdzielni socjalnych, powstałych w wyniku realizacji projektów, a w przypadku zakończonych działalności – określenie okresu ich prowadzenia oraz przyczyn likwidacji,
- ocena wpływu podjętych działań przez ośrodki wsparcia ekonomii społecznej na rzecz sektora ekonomii społecznej,
- określenie głównych potrzeb spółdzielni socjalnych i głównych barier stojących na drodze ich rozwoju, w tym określenie potrzeb osób prowadzących spółdzielnie socjalne,
- ocena potrzeb ośrodków wspierających ekonomię społeczną w zakresie wsparcia merytorycznego na rzecz podmiotów ekonomii społecznej.

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Badaniem objęci zostali:

- uczestnicy projektów konkursowych realizowanych w ramach Działania 6.2 PO KL oraz Poddziałania 7.2.2 i 8.1.2 PO KL, uczestnicy projektów systemowych realizowanych w ramach Poddziałania 6.1.3 i 8.1.2 PO KL,

- Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej.

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Metodologia badania

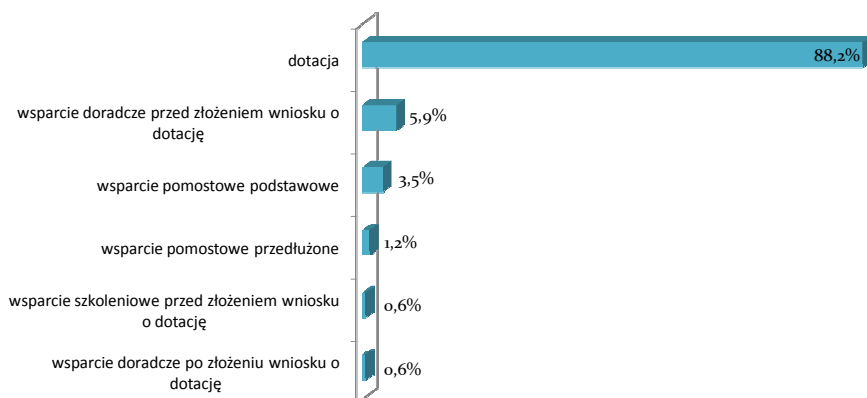
- analiza danych zastanych (desk research),
- statystyczna analiza danych wpisów do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG),
- wywiady telefoniczne wspomagane komputerowo (CATI),
- metoda kontrfaktyczna *propensity score matching* (PSM),
- zogniskowane wywiady grupowe (FGI),
- telefoniczny wywiad pogłębiony (TDI).

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Główne wnioski i wyniki

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Za najbardziej przydatną, w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej, formę wsparcia uznana została **bezzwrotna dotacja**.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania CATI (uczestnicy projektów realizowanych w ramach 6.1.3 PO KL, 6.2 PO KL oraz 8.1.2 PO KL)

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Za najbardziej użyteczne szkolenia i doradztwo uczestnicy projektów skierowanych na rozwój przedsiębiorczości uznali:

Sporządzanie biznes planów (32,1%)

Prowadzenie księgowości w przedsiębiorstwie (27,5%)

Podstawy marketingu (17,5%)

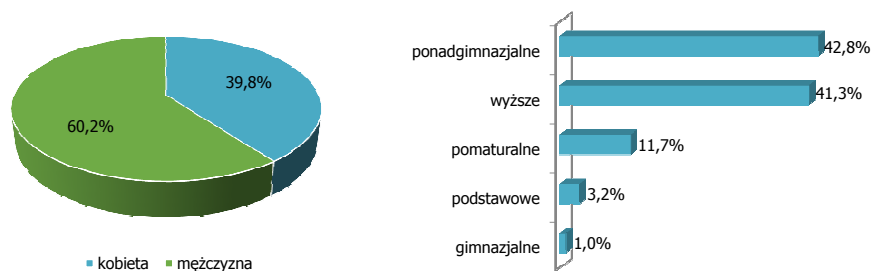
W przypadku spółdzielni socjalnych najbardziej przydatnym obszarem wsparcia szkoleniowo-doradczego było:

Prawo spółdzielcze i podstawy przedsiębiorczości

Prowadzenie księgowości w spółdzielni socjalnej

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

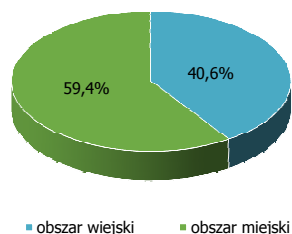
Wśród uczestników projektów skierowanych na rozwój przedsiębiorczości, większość stanowili **mężczyźni** oraz **osoby z wykształceniem wyższym, bądź ponad gimnazjalnym**.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PEFS (uczestnicy projektów realizowanych w ramach 6.1.3 PO KL, 6.2 PO KL oraz 8.1.2 PO KL)

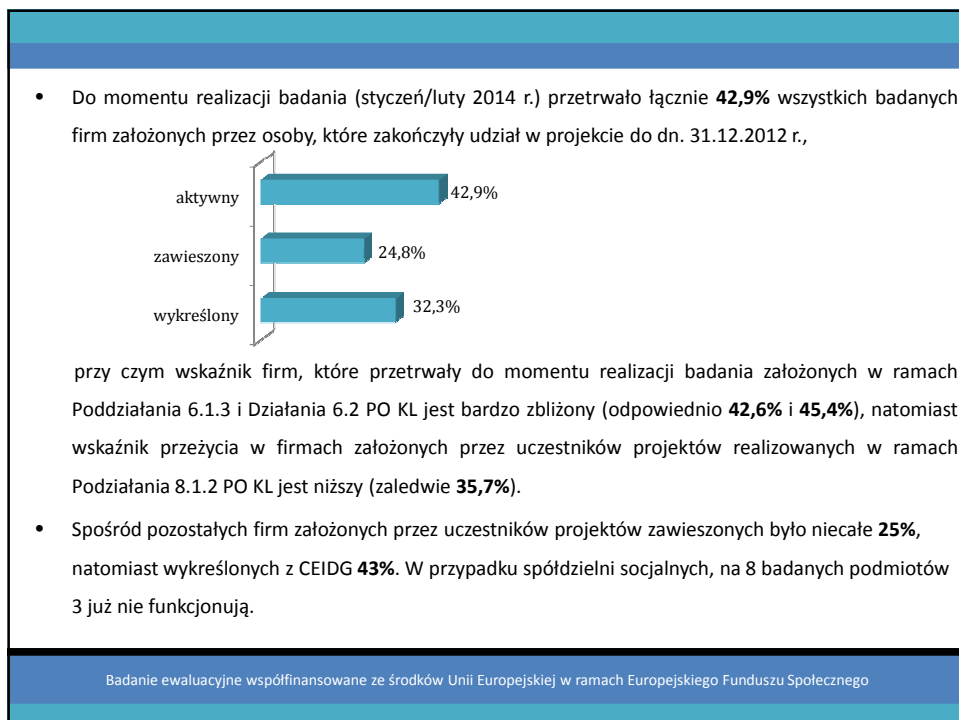
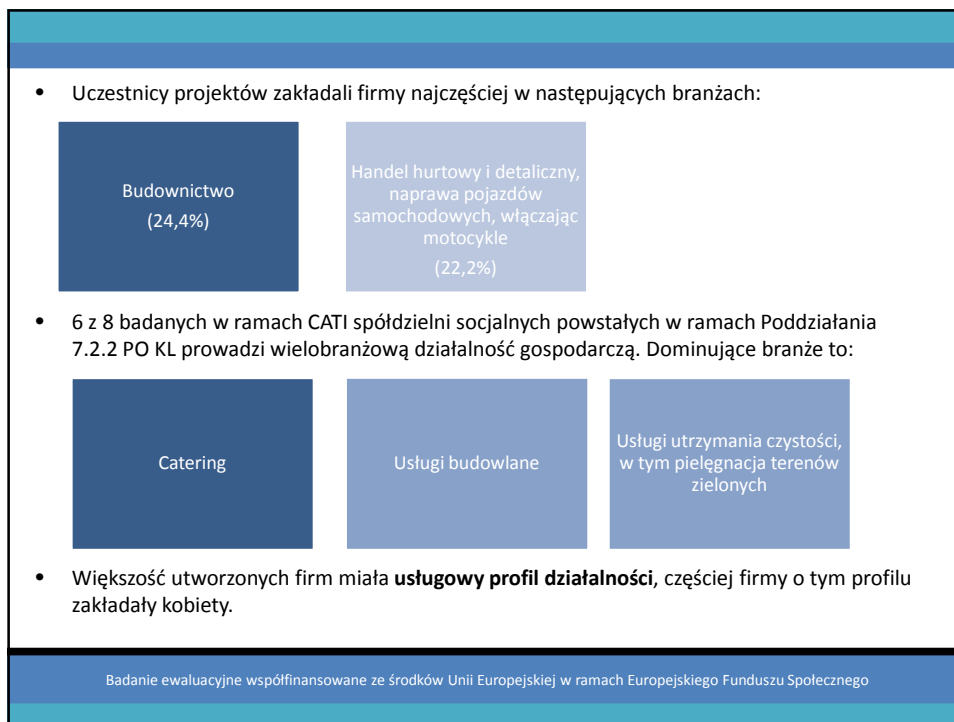
Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Uczestnicy projektów to najczęściej **osoby młode** - średnia wieku uczestników analizowanych projektów wyniosła **33,4 lata**.
- Większość uczestników projektów stanowili **mieszkańcy obszarów wiejskich**.

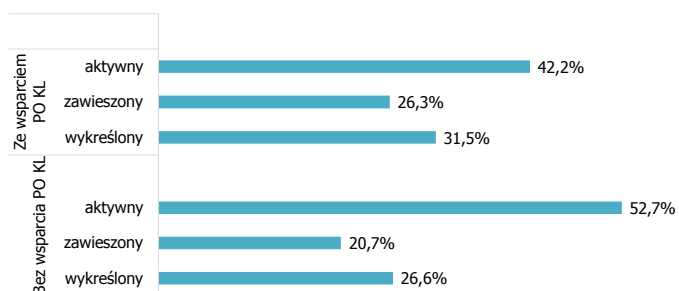

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PEFS (uczestnicy projektów realizowanych w ramach 6.1.3 PO KL, 6.2 PO KL oraz 8.1.2 PO KL)

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

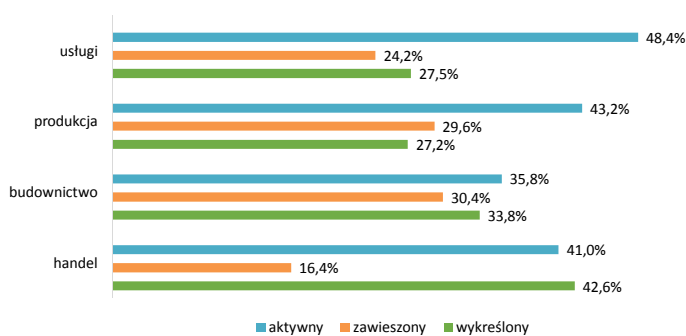
Porównanie trwałości firm założonych przez uczestników projektów z podobnymi firmami założonymi przez osoby, które nie otrzymały wsparcia w postaci dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej wypada **na niekorzyść** firm powstałych przy wsparciu środków w ramach PO KL (ok .10% niższa przeżywalność).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z CEIDG (uczestnicy projektów realizowanych w ramach 6.1.3 PO KL, 6.2 PO KL oraz 8.1.2 PO KL oraz grupa kontrolna dla tych firm)

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Najniższą trwałością charakteryzują się firmy z sektora budowlanego, zaś najwyższą firmy zakładane w sektorze usługowym.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z CEIDG oraz PEFS (uczestnicy projektów realizowanych w ramach 6.1.3 PO KL, 6.2 PO KL oraz 8.1.2 PO KL)

Firmy zakładane przez osoby należące do grup defaworyzowanych na rynku pracy radzą sobie nieznacznie słabiej na rynku, niż przedsiębiorstwa zakładane przez innych uczestników projektów.

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Bezpośrednie przyczyny zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej zarówno w przypadku indywidualnych działalności gospodarczych, jak i spółdzielni socjalnych:

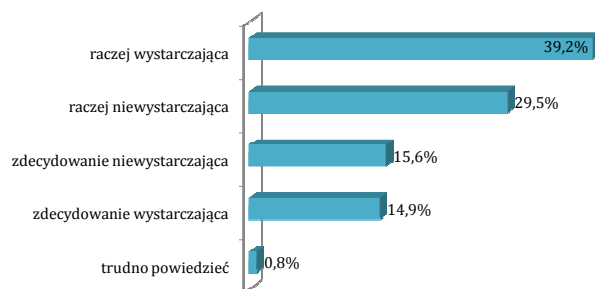

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- W przypadku spółdzielni socjalnych trudności z utrzymaniem się na rynku wynikają przede wszystkim **ze specyfiki osób tworzących te spółdzielnie** (osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym, o niskich kwalifikacjach, często borykające się z problemami osobistymi), co znacząco utrudnia zarówno podjęcie pracy w spółdzielni, jak i proces zarządzania przedsiębiorstwem składającym się z co najmniej 5 osób.
- Prawie połowa przedsiębiorców, którzy otrzymali dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej w ramach PO KL ocenia aktualną kondycję swojej firmy jako **dobrą** lub **bardzo dobrą**, co oznacza, że występuje **niewielkie ryzyko upadłości**.
- Zdecydowana większość uczestników projektów **nie zdecydowałaby się na rozpoczęcie działalności bez wsparcia finansowego**.

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Średnia wartość dotacji na rozpoczęcie indywidualnej działalności gospodarczej, którą otrzymali uczestnicy projektów to **20,5 tys. zł.**
- Ponad połowa badanych respondentów przyznała, że dotacja, którą otrzymali była **zdecydowanie lub raczej wystarczająca na rozpoczęcie działalności gospodarczej.**

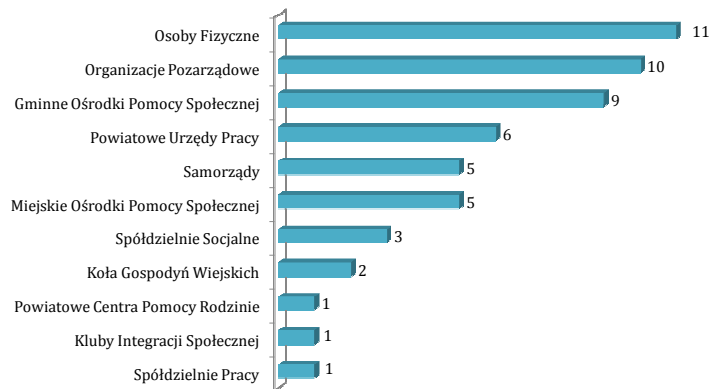
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z badania CATI (uczestnicy projektów realizowanych w ramach 6.1.3 PO KL, 6.2 PO KL oraz 8.1.2 PO KL)

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Maksymalna wartość dotacji, którą można było otrzymać w ramach Poddziałania 7.2.2 PO KL na założenie lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej wynosiła **20 tys. zł** na jednego spółdzielcę. W 7 z 8 analizowanych w ramach badania CATI przypadków wykorzystano tę możliwość.
- Większość przedsiębiorstw powstałych przy wsparciu w ramach PO KL osiąga raczej **słabe wyniki**, jeśli chodzi o podstawowe **wskaźniki konkurencyjności**.
- Najczęstszym rodzajem działań podejmowanych przez placówki OWES na rzecz wsparcia sektora ekonomii społecznej są **usługi szkoleniowe** oraz **doradcze**.

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Najczęściej z usług placówek OWES korzystają osoby fizyczne, organizacje pozarządowe oraz Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie CATI.

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Propozycje działań i modyfikacji podejmowanych w celu zwiększenia efektywności wsparcia skierowanego na rozwój przedsiębiorczości w regionie Lubelskim

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Z powodu dość sztywnych ram czasowych, w których beneficjenci musieli się zmieścić z otwarciem firmy i wydatkowaniem otrzymanej dotacji, niejednokrotnie zmuszeni byli oni do **rejestracji firmy w niekoniecznie sprzyjającym momencie**, czy też zakupu towaru/sprzętu w chwili, w której w rzeczywistości jeszcze go nie potrzebowali.

Z tego względu zalecane byłoby **uelastycznienie terminów wydatkowania środków** otrzymanych na założenie działalności gospodarczej, z uwzględnieniem m.in. profilu działalności firmy czy rzeczywistego zapotrzebowania tworzącej ją osoby w odniesieniu właśnie do zaopatrzenia czy sprzętu.

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Zdaniem osób współtworzących objęte badaniem spółdzielnie socjalne, pewnego **przeformułowania wymaga zakres udzielanego wsparcia merytorycznego**.

Większy nacisk powinien być położony na **wsparcie psychologiczne i doradcze** w obszarze ustalania i doprecyzowania wizji i strategii działania zakładanych spółdzielni socjalnych.

Ponadto istotnym elementem świadczonego wsparcia powinna stać się **weryfikacja predyspozycji** osób mających założyć spółdzielnie socjalne do prowadzenia tego typu działalności, w tym zrozumienie przez nie idei spółdzielczości. Działanie takie ma szansę zwiększyć trwałość tworzonych podmiotów ekonomii społecznej tego typu.

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Zaangażowane we wsparcie powstających i funkcjonujących spółdzielni socjalnych w kolejnych latach powinny być **ośrodki wsparcia ekonomii społecznej**.

Koniecznym jest, by podmioty te tworzyły swoje **strategie w oparciu o zapotrzebowanie i możliwości diagnozowane na obszarze ich bezpośredniego oddziaływania**.

Do ich głównych zadań należeć powinna **minimalizacja diagnozowanych przez spółdzielnie socjalne barier rozwojowych**, takich jak: bariera dostępu do kapitału, bariera w dostępie do zamówień publicznych, niedostateczne osadzenie działalności przedsiębiorstwa społecznego w świadomości lokalnej społeczności, małe poparcie PES ze strony lokalnych samorządów.

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rekomendacje

Konieczność zapewnienia dodatkowych środków, o których udzielenie mogłyby ubiegać się już funkcjonujące spółdzielnie socjalne.

Realizacja działań, które ułatwią spółdzielniom socjalnym zaistnienie na rynku (w pierwszej kolejności lokalnym) poprzez wzmacnianie postawy otwartej w stosunku do spółdzielczości socjalnej i upowszechnianie ekonomii społecznej.

Wprowadzenie bardziej elastycznych zasad i terminów wydatkowania przez uczestników projektów środków przekazanych na rozpoczęcie działalności gospodarczej, uwzględniające specyficzne cechy danej działalności i potrzeby danego przedsiębiorcy.

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ

Wykonawca
Europejskie Centrum Doradztwa Finansowego
Badania i Szkolenia Ewa Joachimczak

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Lubelskie

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego